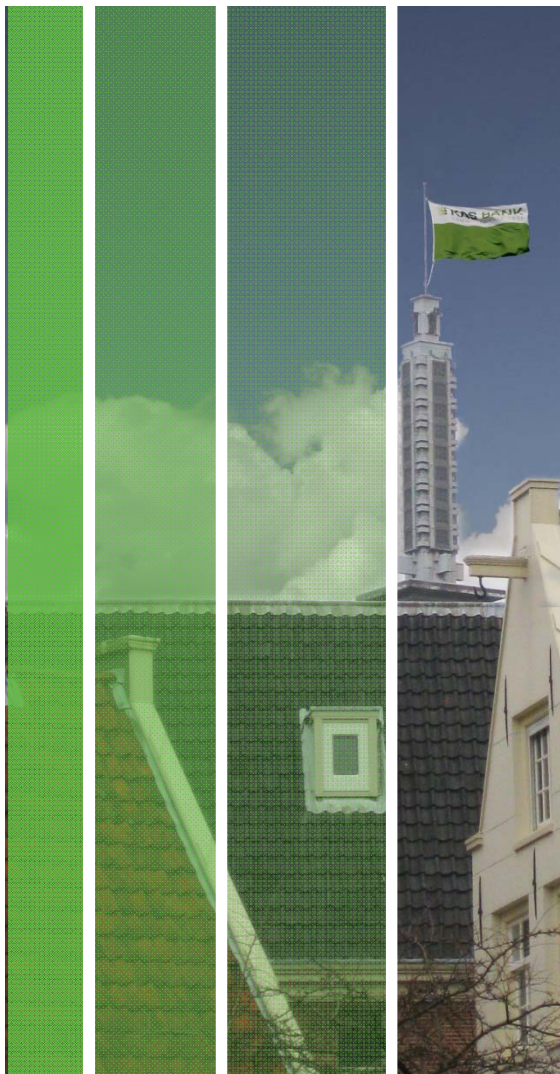

---

14 mei 2013

Erasmus Universiteit Rotterdam

Albert Röell, voorzitter RvB, KAS BANK

Scenarioplanning: Stuurmiddel voor het Pensioenfondsbestuur?

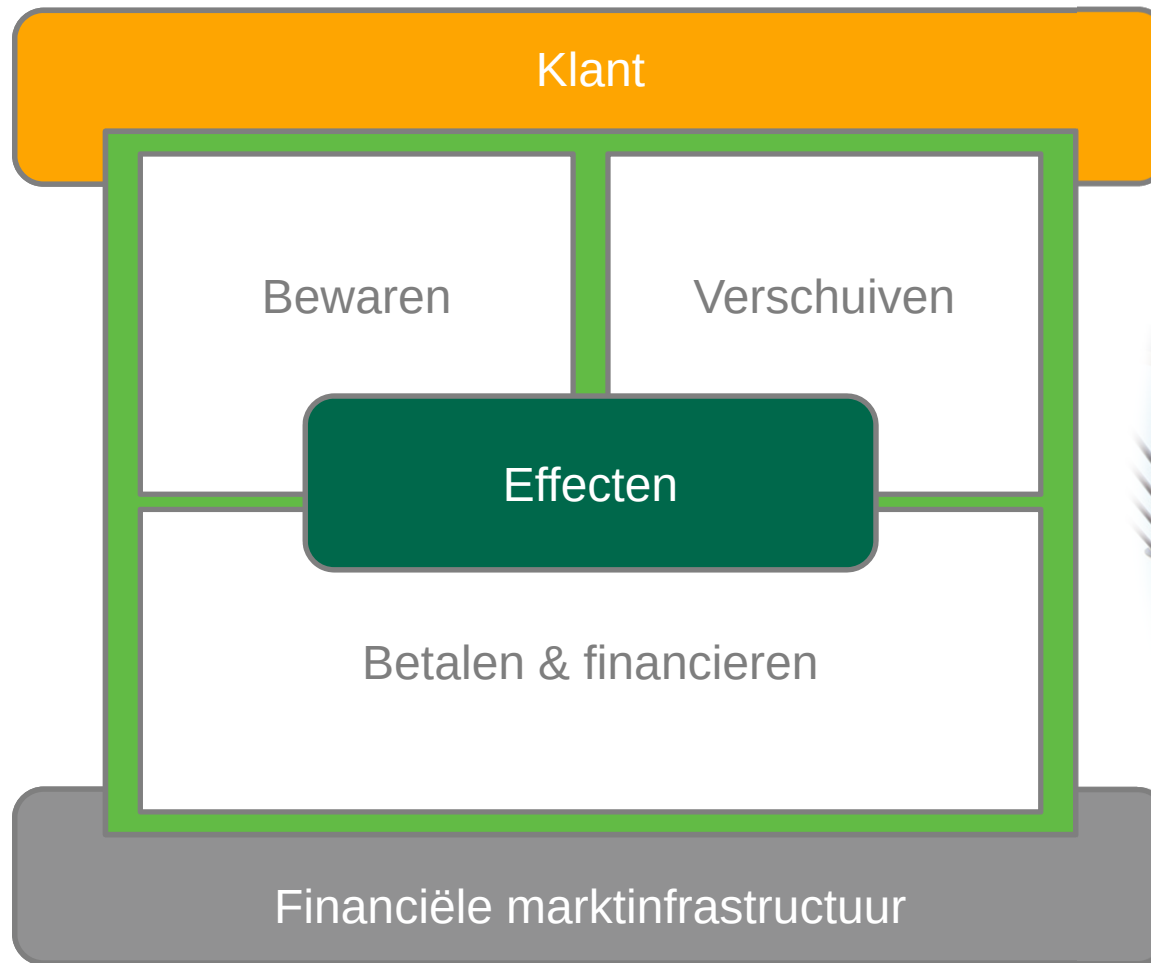
Agenda

- 1 KAS BANK
- 2 Scenarioplanning voor pensioenfondsbestuurders
- 3 De custodian 2.0 en scenarioplanning
- 4 Afronding

De custodian 2.0: brugfunctie in de financiële markt

KAS BANK is gespecialiseerd in effectendienstverlening

Scenarioplanning voor pensioenfondsen

Definitie

Pensioen = inkomen in de oude dag

Kernvragen

- Welk besteedbaar inkomen verwacht de deelnemer ?
- Wat zijn de beleidsopties van het bestuur ?

Toekomstig pensioen is (erg) onzeker

Economisch

- Beleggingsrendement
- Inflatie
- Kosten
- Sponsor relatie
- Hoogte premie & pensioen
- Vorm stelsel (DB, DC)

Demografisch

- Levensverwachting
- Jong en / vs. oud
- In- en uittreeders, open of gesloten, fusies

Wet- & regelgeving

- Maatschappelijke & politieke druk
- Wet- en regelgeving, toezichtseisen (NL, Eur)

Scenarioplanning: doel en aanpak

Doel

Het periodiek ontwikkelen van een aantal gelijkwaardige visies op de toekomst, die ingezet worden om een robuust beleid te bepalen voor de realisatie van een goed pensioen.

Aanpak

Generatie- en impactanalyse van toekomstige scenario's voor relevante factoren bij variaties in beleid.

Sturingsvariabelen

Beleggingsbeleid, premiebeleid, uitbetalingsbeleid, doelgroepenbeleid, stelsel (DB en DC varianten), verzekeringen, sponsor covenant, kosten, etc.

Holistische scenarioplanning geschikter sturingsmiddel dan holistische balans ?

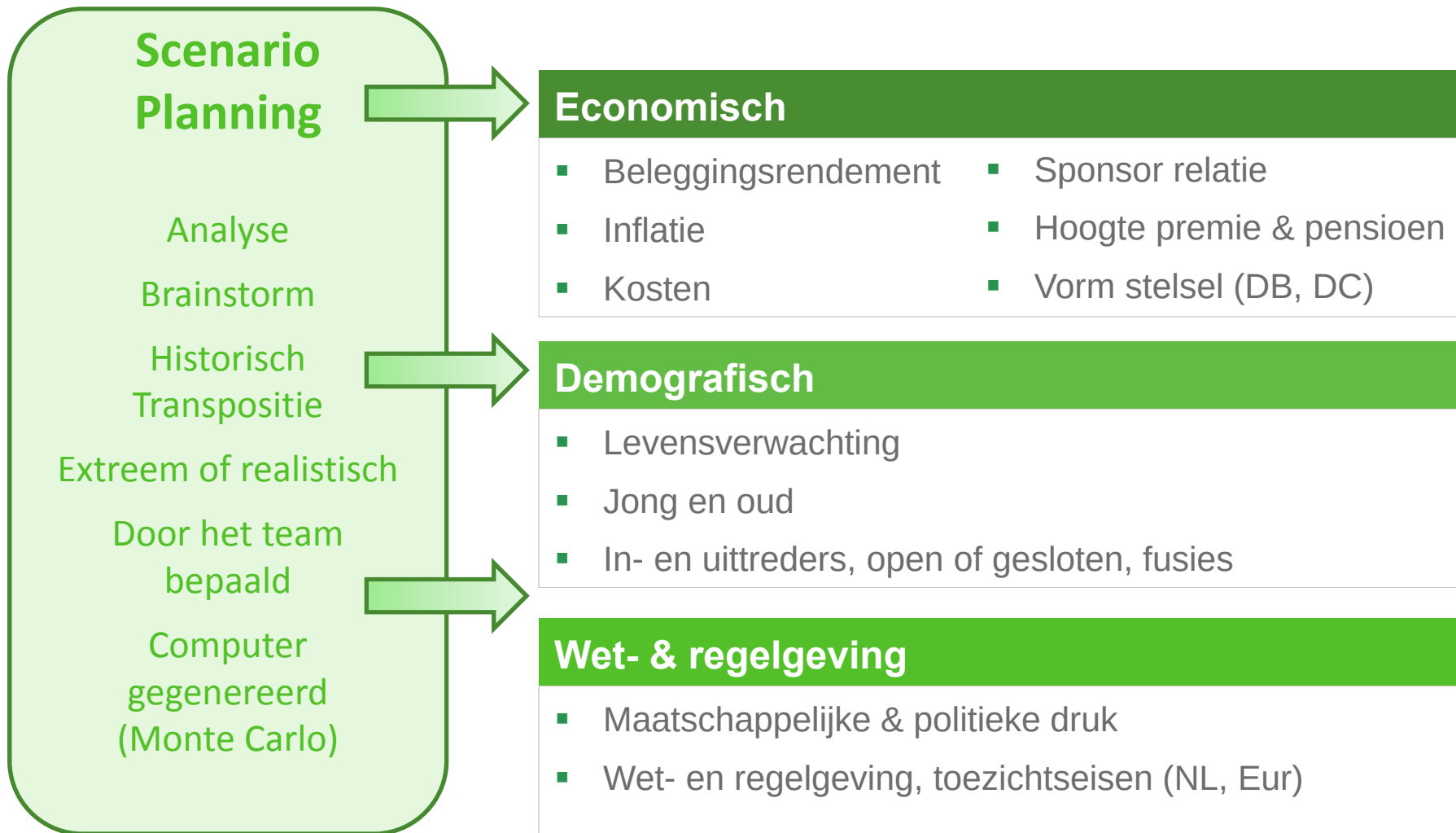

Holistic Balance Sheet (HBS)

- HBS houdt rekening met
  - Sponsor en andere garanties
  - Voorwaardelijke indexatie
  - Mogelijkheid tot afstempelen
  - Premie aanpassingen
  - Etc.
- Scenarioplanning levert een instrument om deze aspecten inzichtelijk te maken en er op te sturen.

Scenario's (1a)

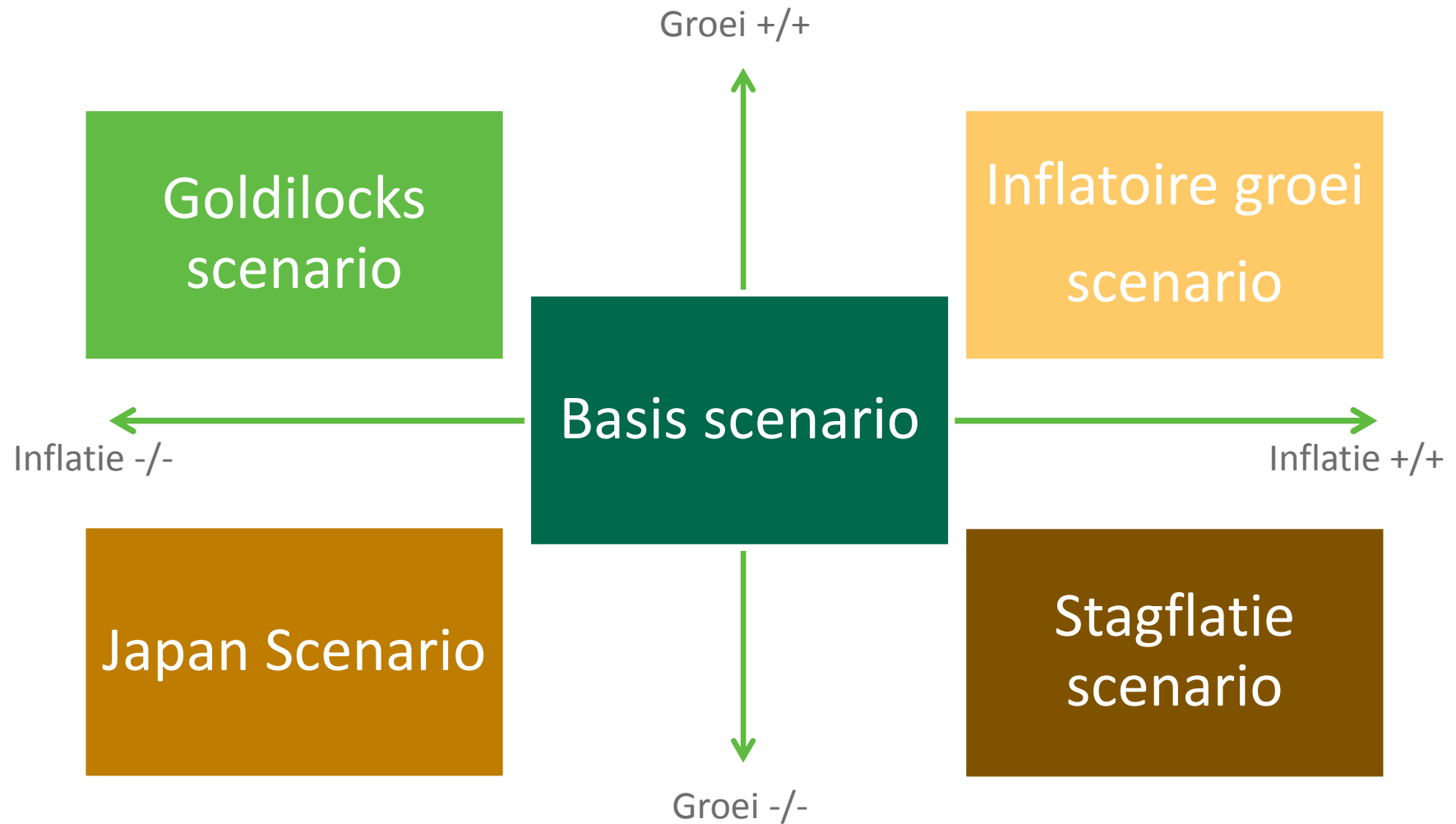
Economisch, demografisch, stelselwijzigingen, ...

Scenario's (1b)

Economische Scenario planning

Scenario's (2)

Welke impact hebben de componenten politiek, maatschappij, wet & toezicht?

Governance eisen

- Wet versterking besturen
- Onderzoek functioneren van besturen
- Zwaardere eisen bestuursleden qua kennis en vaardigheden

Politiek

- Witteveenkader beperkingen
- Uiteenvallen Euro
- Nationalisatie pensioenen (vb. Cyprus)

Maatschappelijk

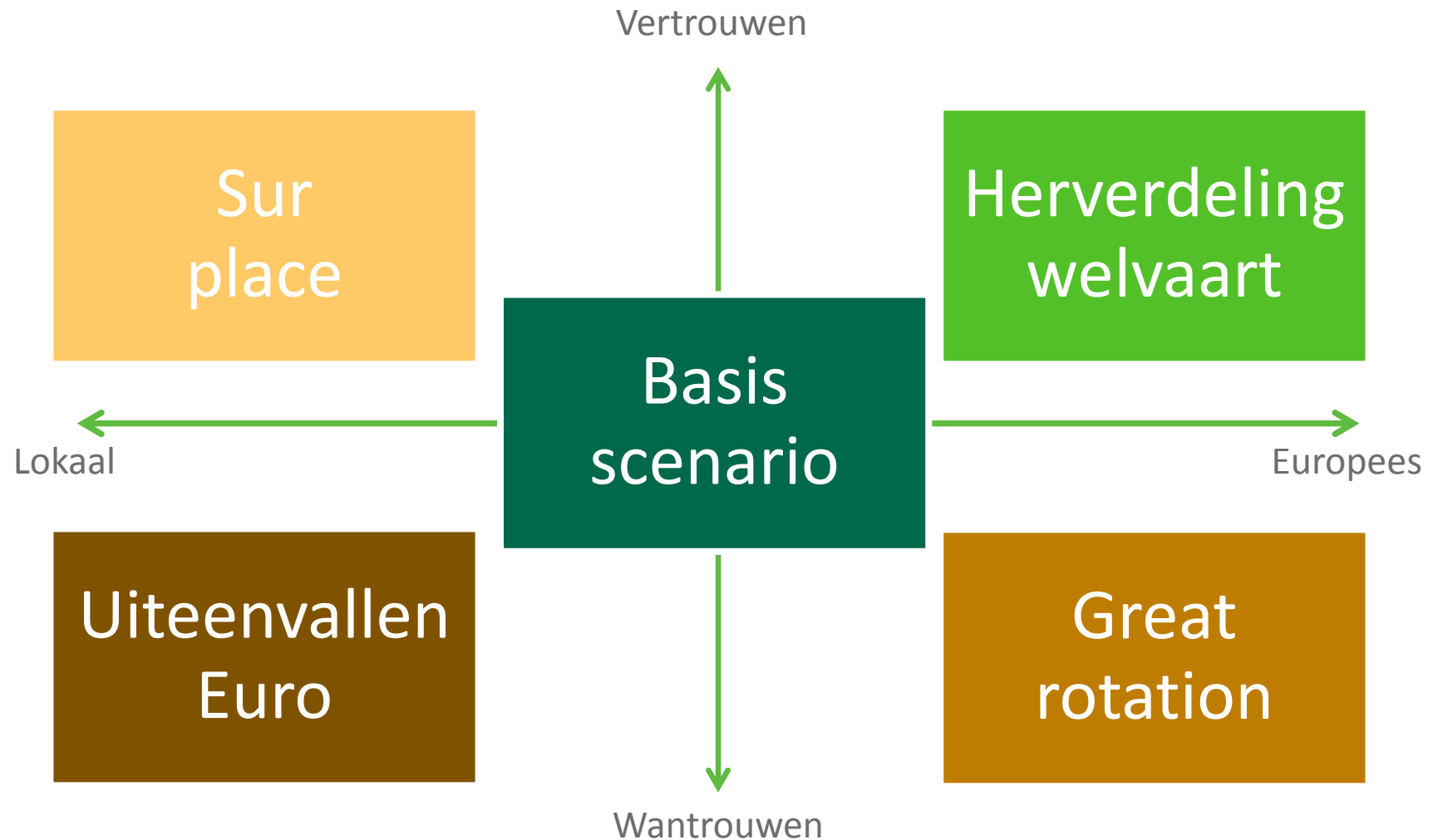
- Individualisering (DC, CDC)
- Keuzevrijheid
- **Wegvallen publiek vertrouwen in pensioenfondsen**

Europees

- FTT
- IORP; kapitaalbuffers (EIOPA)
- Kosten steeds hoger, steeds lager...

Scenario's (2b)

Alternatieve scenarioplanning

Scenario's (2c)

Voorbeeld mogelijke uitwerking: herverdelingsscenario

	Elementen	Gevolgen	Acties
Te veel vertrouwen	Euforie	Bubble	- Risico mijden - Cash - Inflatie hedge
Gematigd vertrouwen	- Gematigde consumptie - Investeringsklimaat - Krediet beschikbaar - Lage rente en zwakke banksector	- Lage spreads en rente - Beperkte positieve groei - Matige inflatie	- Hoger risico - Lobby - Communicatie samen met belangroepen
Lokaal vertrouwen	Stagnatie	Japan scenario	...

Scenario's (3)

Scenario voor pensioenfondsen

- Sinds 2005 365 pf geliquideerd
  - 330 Opf
  - 34 Bpf
  - 1 beroepspensioenfonds
- Waar terecht gekomen
  - 221 verzekeraar
  - 80 bedrijfstakpf
  - 60 ondernemingspf

	2012	2017	Δ
Opf	324	116	-/- 208
Bpf	75	43	-/- 32
Beroepspf	11	8	-/- 3

Consolidatie

- Oorzaken
  - Complexere wet – en regelgeving
  - Deskundigheid en tijd bestuurders
  - Kosten beheer / Schaalgrootte
- Snelheid in 2012 afgenomen, verwachte versnelling na afloop herstelplannen (eind 2013)

Scenario

- 32 Bpf'en liquideren (54 mld) gaan op in Bpf
- 3 beroepspf'en liquideren (1,5 mld) gaat op in Bpf
- 208 Opf'en liquideren (37 mld)
- 99 naar Bpf/Opf: (28 mld) (3,8 mld naar Opf)
- 109 naar verzekeraar (9 mld)

Aandachtspunten

Onzin in, onzin uit

Geen perfecte glazen bol

- Verkeerde focus -> verkeerd beleid
  - Vereenvoudigingen
  - Nominaal vs. Reëel
  - Vergeten grootheden Subjectief
  - Schijnzekerheid
- Menselijk gedrag
  - Bevestiging, euforie, verankering e.a.
- Belang van betrokkenen

De rol van de custodian nieuwe stijl bij scenarioplanning

Definitie van Custodian

a person who has responsibility for **taking care of or protecting something**

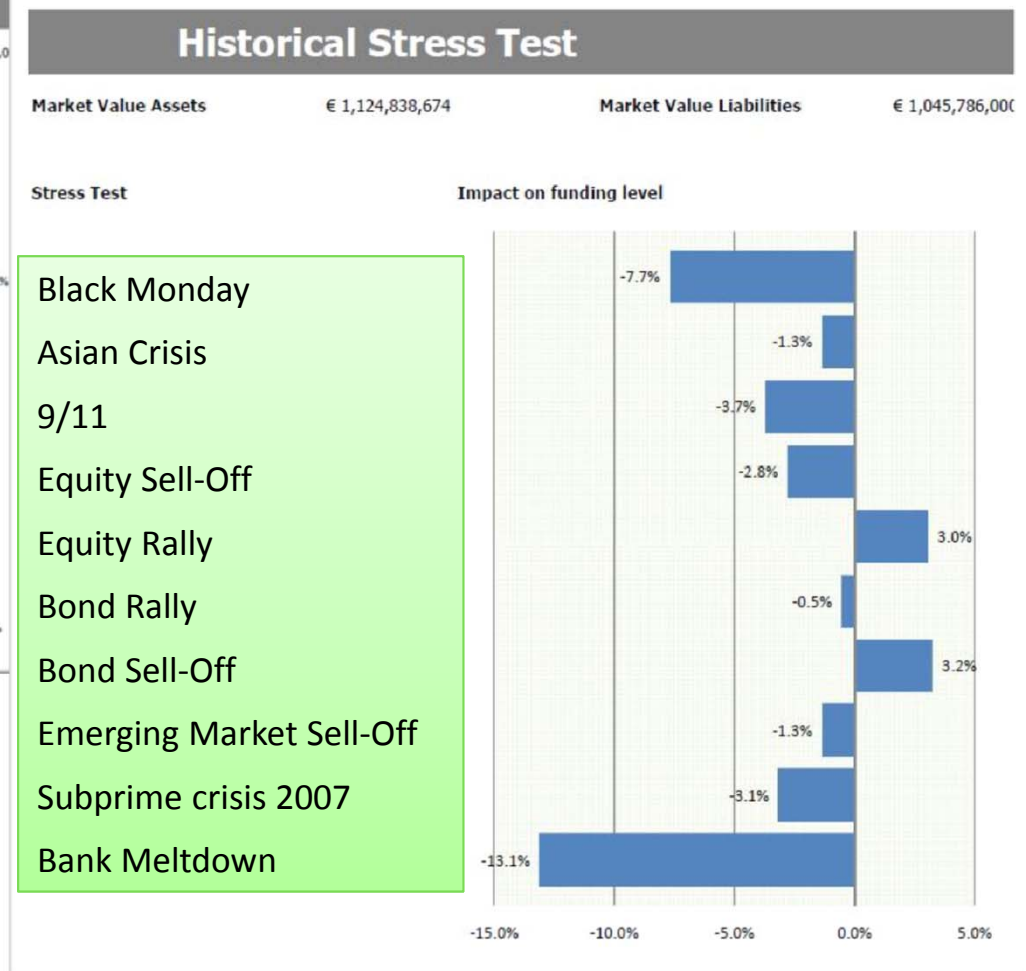
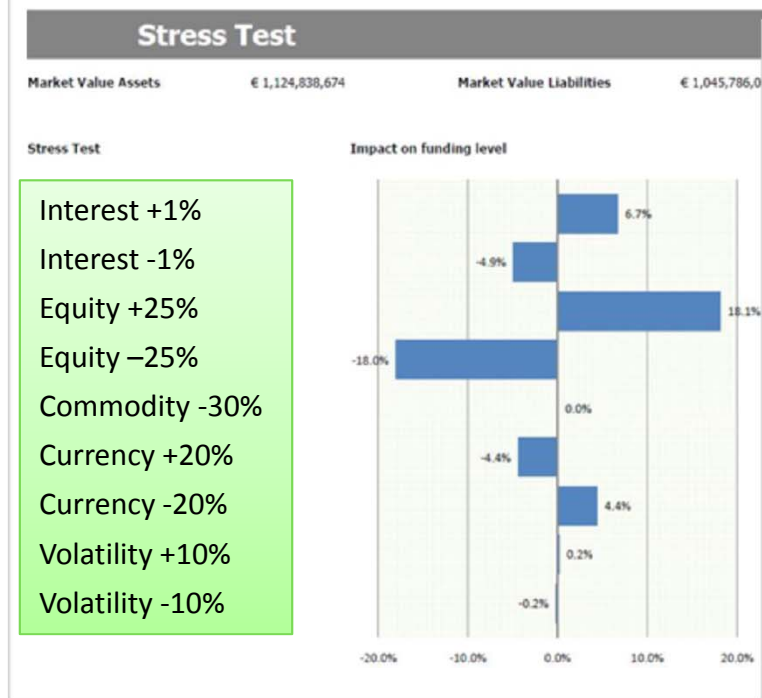
- *Oxford English Dictionary*

De custodian 2.0 is goed geplaatst voor ondersteuning pensioenfondsen

- Real-time beschikking over de positie data (m.i.v. look-through)
- Onafhankelijke waardering, posities en controles
- Pure play, geen eigen belang bij uitkomst
- Uniek geplaatst voor liquiditeitenplanning en onderpandscenario's
- Goed gepositioneerd als leverancier van onafhankelijke bestuur ondersteunende informatie o.a. met on-line tussentijdse scenario updates en stress tests op basis van de meest actuele ontwikkelingen

Betrouwbaar kompas voor het bestuur

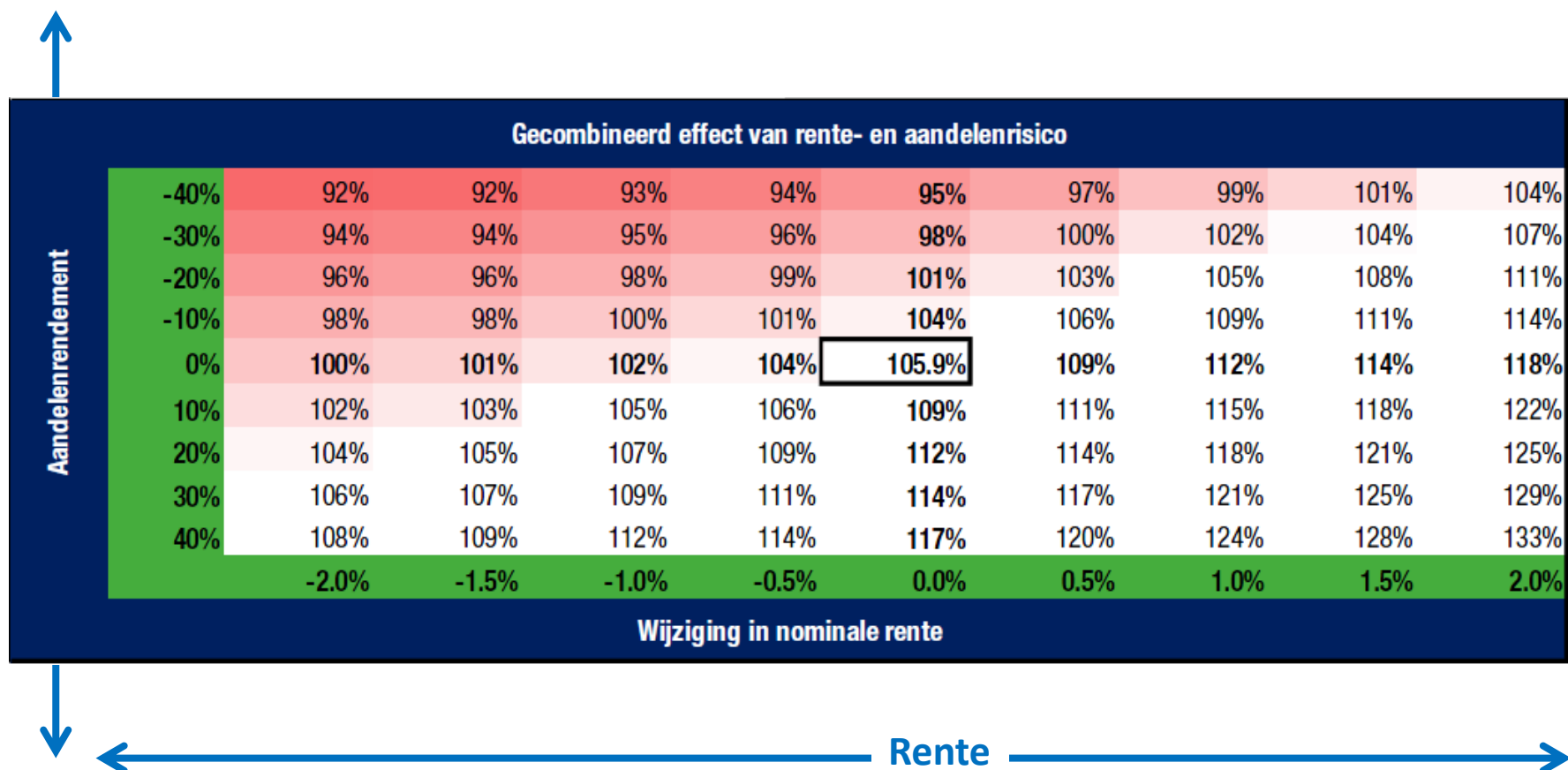
Stress tests en doorrekenen van historisch waargenomen extreme scenario's

Betrouwbaar kompas voor het bestuur

Heatmaps: combinatie van verschillende scenario's, vb. rente en aandelen

Aandelen

Conclusie

Scenariogeneratie

- Stress testing met visie – geen direct stuurmiddel, wel richtinggevend voor beleid, o.a. indexatie discussie, herstelplannen en strategische en tactische asset allocatie
- Kan bijdragen aan versimpeling
  - Zich niet verliezen in onbegrepen modellen, complexiteit en waan van de dag (kuddegedrag; schijnwerkelijkheid)
  - Onderliggende basis en data op orde om zweven te vermijden
- Belangrijke bijdrage aan de lerende organisatie: zowel het genereren van scenario's, het inzichtelijk maken van de gevolgen van het beleid onder de scenario's als de vertaling naar concrete actie.

Meer informatie

Wij zijn u graag van dienst

KAS BANK N.V.

Spuistraat 172
1012 VT Amsterdam
The Netherlands

Tel: +31 20 557 5911

KAS BANK London

10 Old Broad Street
London EC2N 1AA
United Kingdom

Tel: +44 20 7153 3600

KAS BANK Wiesbaden

Biebricher Allee 2
65187 Wiesbaden
Germany

Tel: +49 611 1865 3911